

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

GYDYTOJŲ ODONTOLOGŲ ORTODONTŲ POŽIŪRIS Į TIESINIMO KAPŲ UTILIZAVIMĄ

Darbo autorės. Justė GLADKAUSKAITĖ (IV kursas), Ugnė DAMANSKYTĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Dr. Rūta ALMONAITIENĖ, VU MF OI.

Darbo tikslas. Įvertinti Lietuvos ortodontų požiūrį į dantų tiesinimo kapų įtaką aplinkos taršai ir jų utilizavimo problemos aktualumą.

Darbo metodika. 28 klausimų anoniminė anketinė apklausa skirta Lietuvos gydytojams odontologams ortodontams patalpinta Google Forms platformoje ir uždaroje Lietuvos ortodontų Facebook grupėje. Respondentų buvo klausiama apie pacientų gydymą tiesinimo kapomis (TK) ir savo požiūrį į kapų utilizavimą bei jų įtaką aplinkai. Statistinė duomenų analizė atlikta naudojant Microsoft Excel 2022 ir IBM SPSS 28.0 programomis. Analizuojant duomenis taikyta aprašomoji statistika, Kolmogorov-Smirnov, Kruskal Wallis, Mann-Whitney U testai. Duomenys laikyti statistiškai reikšmingais, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 58 gydytojai ortodontai. 58,6 proc. ($n=34$) tiriamųjų užsiima gydytojo ortodonto praktika daugiau nei 10 metų, o 41,4 proc. ($n=24$) mažiau nei 10 m. Dauguma (84,5 proc.; $n=49$) respondentų nurodė, kad pacientų gydymų tiesinimo kapomis skaičiaus tendencija didėja, likusi dalis (15,5 proc.; $n=9$) teigė, kad pacientų skaičius išlieka panašus. Didžioji dalis pacientų, yra gydomi ilgu (daugiau nei 20 kapų) gydymu (mediana 76,5 proc. (IQR 40)). Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp darbo patirties ir taikomų gydymų TK trukmės nerasta. Įprastinio gydymo TK kiekio mediana siekė 36,5 (IQR 17). Nepanaudotas TK dažnai išmesti tenka 15,5 proc. ($n=9$), kartais 34,5 proc. ($n=20$), retai 50 proc. ($n=29$) gydytojų. Koreliacija tarp tiesinimo kapų kiekio (proc.) gaunamo pirmo vizito metu, gydytojo patirties ir išmetamų nepanaudotų kapų dažnio nėra statistiškai reikšminga. 56,9 proc. ($n=33$) gydytojai panaudotas TK laiko medicininėmis atliekomis. 55,1 proc. ($n=32$) ortodontų galvoja, kad TK daro reikšmingą, (29 proc.) $n=17$ vidutinę, 15,5 proc. ($n=9$) minimalią įtaką aplinkos taršai. Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp darbo patirties grupių ir TK taršos aplinkai vertinimo nėra. 50 proc. ($n=29$) tiriamųjų mano, kad gamintojas yra atsakingas už panaudotų TK utilizavimą, 56,9 proc. ($n=33$) – pacientai, 34,5 proc. – gydytojas ortodontas ir klinika. Daugelis ortodontų (65,5 proc.) galvoja, kad TK turėtų būti rūšiuojamos, trečdalis nebuvo apie tai susimąstę. 65,5 proc. ($n=38$) mano, kad yra svarbu pranešti pacientui apie nebenaudojamų TK tvarkymą, 31 proc. ($n=18$) nebuvo susimąstę, o 3,4 proc. ($n=2$) galvoja, kad tai nesvarbu. 43,1 proc. ($n=23$) respondentų mano, kad panaudotas TK pacientas turėtų išmesti į plastiko konteinerį, 39,7 proc. ($n=23$) – pacientas turėtų grąžinti tiesinimo kapas klinikai, kad būtų sutvarkomos kaip medicininės atliekos, o po vienodai 32,8 proc. ($n=19$) tiriamųjų galvoja, jog TK turėtų būti dezinfekuojamos ir perdirbamos arba teigė, jog utilizavimu turi pasirūpinti gamintojas. 31 proc. ($n=18$)

gydytojų neinformuoja paciento apie panaudotų TK utilizavimą, 41,4 proc. (n=24) nebuvo apie tai susimąstę. Daugelio gydytojų (86,2 proc.; n=50) pacientai dar nebuvo išreiškę susirūpinimo dėl TK atliekų tvarkymo. Gydytojai (66,7 proc.; n=38) teigia, kad imtųsi iniciatyvos rūšiuoti, jei būtų įmonė surenkanti ir perdirbanti TK, nes tai jiems atrodo svarbu.

Išvados. Dauguma gydytojų mano, kad TK daro reikšmingą įtaką aplinkos taršai ir kad kapos turėtų būti rūšiuojamos, tačiau trečdalis gydytojų anksčiau apie tai nebuvo susimąstę. Net pusė tiriamųjų mano, kad už panaudotų TK utilizavimą yra atsakingas gamintojas, tačiau tik keliems gydytojams gamintojas suteikė apie tai informaciją. Dauguma gydytojų nebuvo susimąstę arba neinformuoja savo pacientų, apie panaudotų kapų tvarkymą, nors daugelis mano, kad tai yra svarbu.

Raktažodžiai. Ortodontija; tiesinimas kapomis; aplinkos tarša; gydytojų požiūris.